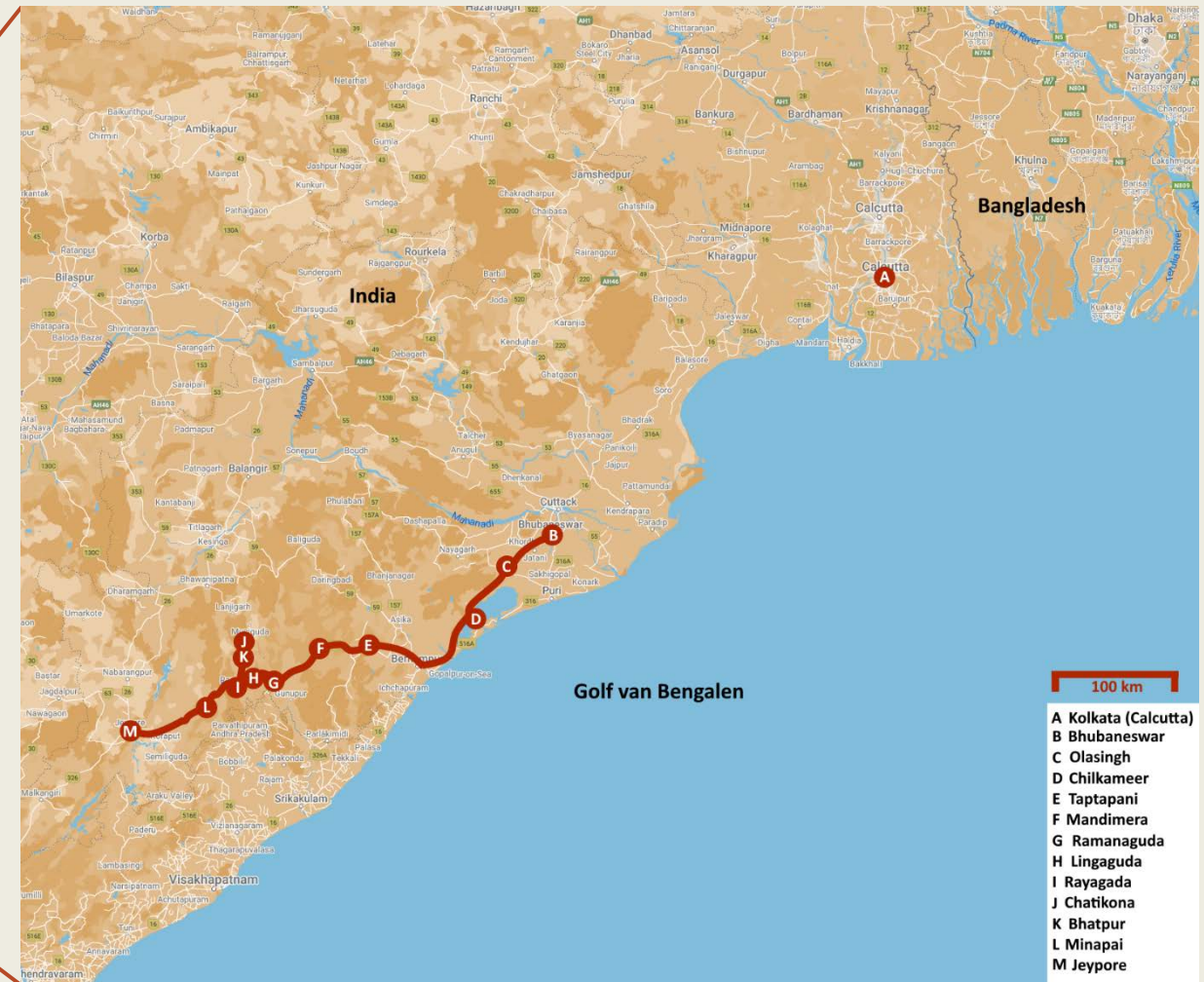

Iedereen naar de haat

India | Anno 2004

- Maandag 5 april | Bhubaneswar – Taptapani 2
- Dinsdag 6 april | Taptapani – Rayagada 5
- Woensdag 7 april | Rayagada – Jeypore 15

Maandag 5 april | Bhubaneswar – Taptapani

Bhubaneswar, de hoofdstad van Orissa, laten we nu achter ons. We trekken de heuvels van het binnenland in en gaan op zoek naar de etnische groepen die in het zuidwesten van Orissa leven. Wat ons daar vooral interesseert, is een kennismaking met de cultuur en de levenswijze van de Adivasi, de afstammelingen van de oorspronkelijke bewoners van India – vergelijkbaar met de Aboriginals van Australië, de Native Americans van de Verenigde Staten of de First Nations van Canada.

Wat ons vooral interesseert, is een kennismaking met de cultuur en de levenswijze van de Adivasi

Voorlopig voert de relatief vlakke weg ons pal zuidwestwaarts. Na anderhalf uur bereiken we het zijdedorp Olasingh. Een zijdedorp, inderdaad, want bijna elk huis beschikt hier over een weefgetouw om wat geld in het laatje te brengen. Maar veel houden de zijdewevers daar niet aan over. Ruwe zijde kopen ze aan tegen 1 800 roepie per kilo, dat is ongeveer 35 euro. Een geweven sari weegt ongeveer vierhonderd gram, het materiaal alleen al kost hen dus 720 roepie. Het eindproduct gaat voor hooguit duizend roepies de deur uit. Per saldo verdienen de wevers dus amper 280 roepies voor ongeveer een week werk, wat overeenkomt met iets minder dan

één euro per dag. Op de markt in Bhubaneswar daarentegen tellen klanten voor diezelfde sari makkelijk 1 200 tot 1 300 roepie neer. In Delhi kan dat bedrag zelfs tot tweeduizend roepie oplopen. Weerom legt reisbegeleider Anup de vinger op de zere plek: indien de wevers in een coöperatie zouden samenwerken, zouden ze betere prijzen kunnen afdwingen. Nu gaat het grote geld immers naar de tussenhandel.

Even wandelen we door het dorp. Een jongen

met puisten en een gele huid trekt onze aandacht. Reisgids Manoj sluit niet uit dat de jongen met windpokken besmet is. De toegepaste behandeling – insmeren met kurkuma of geelwortel – is in overeenstemming met de traditionele geneeskunde zoals die in de Ayurveda voorgeschreven wordt.

Lunchen doen we omstreeks één uur in Barkul, meer bepaald in een boot op het enorme Chilikameer, het grootste brakwatermeer van Azië. De economische betekenis

van dit meer, zeventig kilometer lang en vijftien kilometer breed, kan je moeilijk overschatten. In zijn eentje voorziet het in het levensonderhoud van zo'n twintigduizend mensen. Vooral vis, garnalen en krabben worden hier bovengehaald. Overal in het meer zijn daartoe netten uitgezet, soms meer dan een kilometer lang. Geregeld geraakt onze boot erin verstrikt. Dat daarbij een net weleens beschadigd wordt, lijkt onvermijdelijk. Maar geen haan die ernaar kraait.

Per saldo verdienen de zijdewevers dus 280 roepies per week, wat overeenkomt met iets minder dan één euro per dag

Heel toepasselijk heeft onze restaurantboot de naam Irrawaddy gekregen, een verwijzing naar de zeldzame irrawaddydolfijn. Van die bedreigde dolfijnsoort, met hun gedrongen lichaamsbouw en hun eerder bolle hoofd in plaats van de lange karakteristieke snuit waar wij vertrouwd mee zijn, zouden hier ruim honderd exemplaren voorkomen.

Geleidelijk schuift een dicht wolkendek over het meer. Boven het gebergte in het binnenland ontwaren we zelfs bliksemflitsen. Door de striemende regen rijden we verder zuidwestwaarts. Regen is in april nochtans eerder uitzondering dan regel in de oostelijke deel-

staten van India. Normaal komen de moessonregens pas vanaf juni over de [Golf van Bengalen](#) aanzetten.

Ondertussen ontpopt chauffeur Mahabatra zich als de spreekwoordelijke rots in de branding. Onverstoorbaar tuurt hij door de voorruit van zijn bus waar regenwater in brede geulen overheen gutst. De roerloze ruitwissers vervullen een louter decoratieve functie. Hetzelfde geldt overigens voor de kilometer teller. Hier en daar sijpelt water door het dak van de bus naar binnen.

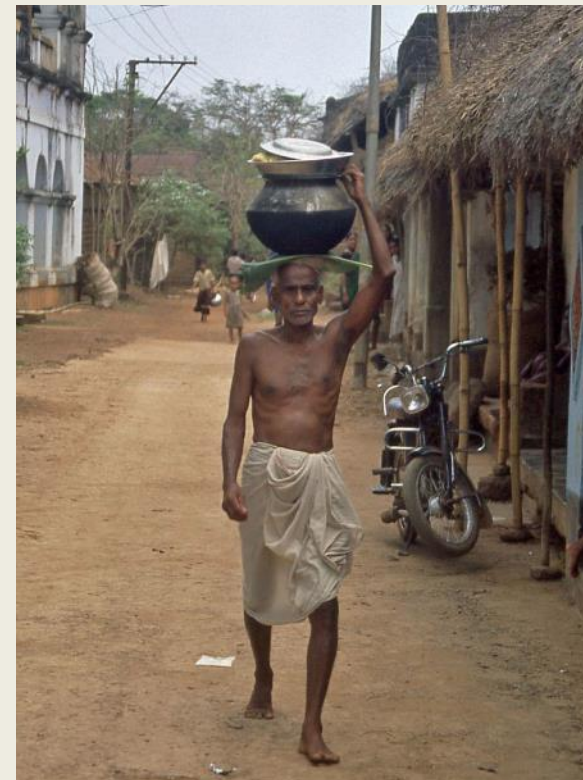
Normaal komen de moessonregens pas vanaf juni over de Golf van Bengalen aanzetten

Ter hoogte van [Berhampur](#) laten we de kuststrook definitief achter ons en trekken het binnenland in, de Oost-Ghats tegemoet. Die

vormen een ononderbroken bergketen langs de oostkust van India, van Orissa tot helemaal in het zuiden van het subcontinent. Met 1 762 m vormt de [Deomali](#) het hoogste punt in Orissa. Maar zo hoog zullen wij niet komen. Het gebied dat wij zullen doorkruisen is eerder vergelijkbaar met de Belgische Ardennen, met bergen van hooguit zeshonderd meter.

Zodra we over de eerste heuvels zijn, zal de zon schijnen en zal het weer beter worden, glundert Manoj. Dat willen we best geloven. De weg daarentegen blijkt almaar slechter te worden. De asfaltstrook is amper drie meter breed en staat vol gaten.

Optimale bewaarmethodes, daar heeft de plaatselijke bevolking zo haar eigen opvattingen over. Op elk erf liggen enkele heuveltjes van klei, waaronder ongepelde rijst een jaar

lang bewaard kan worden. Op een laag bamboe wordt rijststro gelegd, vervolgens de ongepelde rijst en dan weer rijststro. Het geheel wordt met klei afgedekt die zelfs de nietsontziende moessonregens kan weerstaan. Geen rijst smaakt beter dan de rijst die dit proces ondergaan heeft – dat is althans de plaatselijke overtuiging, want nergens anders dan in dit district wordt deze praktijk toegepast.

De tropische regenwouden bedekken de heuvels over een gebied dat ongeveer tienmaal zo groot is als België

Vijftien roepie kost het ons om in Moulabhnja de fonkelnieuwe [brug](#) over de Ghodahada over te steken. Veel is dat niet. Toch hoopt de lokale overheid zo over een termijn van tien jaar een substantieel deel van haar investering terug te verdienen. Het

is maar de vraag of de overheid er op die wijze überhaupt in zal slagen de kosten van de inning van de tol te recupereren, mijmert Anup. Want veel verkeer is hier niet te bespeuren.

Twee gloeilampen werpen een flauw schijnsel op de toegangspoort. Dat is een opsteker – er is elektriciteit beschikbaar

De duisternis valt vrij snel nu, maar onze bestemming is niet ver meer. Op sommige plaatsen is de weg amper verhard. De droge, desolate omgeving maakt geleidelijk plaats voor dichte bosbegroeiing aan weerszijden van de weg. Even huppelt zelfs een jakhals door het licht van de koplampen. Dat loofbossen hier welig tieren heeft natuurlijk alles te maken met de moessonregens die jaarlijks vanuit de Golf van Bengalen over het land schuiven. De tropische regenwouden bedekken de heuvels over een gebied dat ongeveer tienmaal zo groot is als België.

Moeizaam hijst onze bus zich via haarspeldbochten omhoog, op zoek naar een onopvallende stip op de kaart die [Taptapani](#) genoemd wordt en zich ongeveer 420 m boven de zeespiegel bevindt. Uiteindelijk bereiken we in volle duisternis iets dat zich als de Panthanivas Tourist Bungalow aankondigt. Het blijkt een etablissement van de OTDC te zijn, de

Orissa Tourism Development Corporation. Een overheidshotel dus.

Twee gloeilampen werpen een flauw schijnsel op de toegangspoort. Dat is alvast een opsteker – er is elektriciteit beschikbaar. Lieflijk verscholen tussen het gebladerte ontdekken we verderop enkele bungalows, samen goed voor acht kamers. Dat volstaat net niet, Anup en Manoj zullen elders een onderkomen moeten zoeken, terwijl Mahabatra op zijn vertrouwde stek zal slapen. In zijn bus dus.

Het moet gezegd, de buitenkant van de bungalows wekt hooggestemde verwachtingen. Maar dat blijkt niet meer dan schone schijn. Een muskietennet hangt als een protserige baldakijn over het bed, maar grote gaten in

Taptapani – Heetwaterbronnen

het net maken het ding volslagen nutteloos. Douche en wc leven in een permanente symbiose – het water van de wc loopt over in de douche, verlaat je de douche, dan sta je voor je er erg in hebt in de wc. Toch is ook dat een geruststelling. Want het betekent dat er stromend water beschikbaar is.

Twee kamers staan zelfs als luxekamers geboekstaafd. Ze zijn zowaar van airconditioning voorzien en beschikken over een bad dat op de zwavelhoudende heetwaterbronnen aangesloten is waar Taptapani zijn faam aan dankt. Weliswaar staat er geen water in de baden en werkt de airco niet, maar het is het principe dat telt, nietwaar.

Een muskietennet hangt als een protserige baldakijn over het bed, maar grote gaten in het net maken het ding volslagen nutteloos

Ondertussen gaan Anup en Manoj te voet naar hun nachtverblijf op zoek, een kleine kilometer bergafwaarts. Het pension waar ze terecht kunnen beschikt over welgeteld één kamer, maar de man die over de sleutel van die kamer waakt, is onvindbaar. Noodgedwongen keren ze terug naar Panthanivas en installeren zich op een matras op de grond.

[Top](#)

Jupasingh - Saora

Stromend water, daar heb je een waterpomp voor nodig. Een waterpomp, daar heb je elektriciteit voor nodig. En dat is nu net wat deze ochtend niet beschikbaar is. Geen probleem, een vriendelijke jongeman brengt een emmertje water naar de kamers. Maar hij wil zijn emmertje wel meteen terug, want hij heeft er slechts eentje en hij moet acht kamers van water voorzien. Geen probleem, we gieten het water onmiddellijk over in de wasbak. In theorie althans, want in de praktijk blijkt de wasbak niet over een afvoerstop

te beschikken. Uitgerekend vandaag meldt de lokale krant dat de overheid Panthanivas Tourist Bungalow wil privatiseren.

Landbouw kennen ze niet, ze voeden zich met wat de jacht en het woud opleveren

Even na acht zetten we onze tocht over de beboste heuvels verder, niet zonder even halt te houden bij de fameuze zwavelhou-

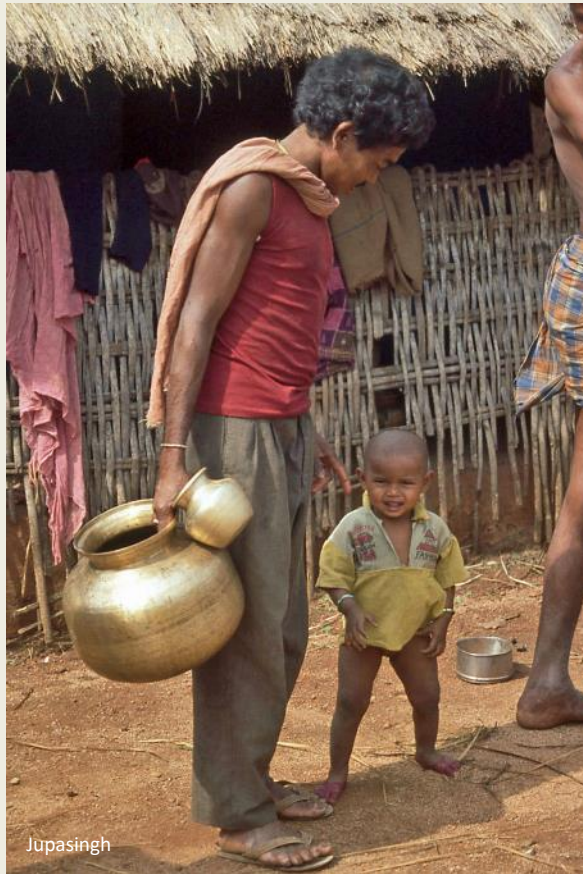
dende heetwaterbronnen – een plek die zowel door hindoes als door animisten vereerd wordt. In het water rond de bron liggen enkele natuurstenen, versierd met bloemen. Dicht bij de bron staat een Parvatitempel, iets verderop een Shivatempel. De Parvatitempel is erg populair, want daar kan je terecht als je kinderen wil, in het bijzonder als dat een zoon moet zijn. Een priester brengt poeder van sandelhout aan op beelden die de negen planeten voorstellen.

Koppensnellen was naar verluidt in een niet zo ver verleden een favoriete bezigheid van deze Saora

Zulke hindoerituelen zullen we de komende dagen moeten missen. Want het hindoeïstische Orissa maakt nu geleidelijk plaats voor het tribale, animistische Orissa. Het dorpje Jupasingh wordt het toneel van onze eerste ontmoeting met Adivasi. De mensen die hier wonen behoren tot de Saora, een etnische

Jupasingh – Het drogen van mahuabloemen

groep van jagers-verzamelaars. Landbouw kennen ze niet, ze voeden zich met wat de jacht en het woud opleveren. Bij voorkeur leven ze in kleine gemeenschappen van 15 à 20 families.

Jupasingh telt dan ook hooguit een vijftiental hutten. Tussen de hutjes liggen mahuabloemen te drogen op de grond. De gele zijn nog vers, de donkerbruine zijn bijna helemaal droog, de lichtbruine zitten daar ergens tus-

senin. Uit de gedroogde bloemen zullen ze straks alcohol produceren. Alcohol speelt helaas een relatief grote rol bij de Adivasi. Ook dat hebben ze met inheemse volkeren uit Australië en Amerika gemeen.

Met haar blote handen smeert een vrouw op haar knieën dagverse koeienmest over de stoep voor haar woning uit

De hutten zijn met houten stokken gebouwd die in de grond geheid zijn en waartussen pleisterwerk van gedroogde modder aangebracht is. Met haar blote handen smeert een vrouw op haar knieën dagverse koeienmest over de stoep voor haar woning uit. Straks is dit uitstrijkje droog en de stank verdwenen. De toegang tot haar huis zal dan niet alleen proper zijn, maar bovendien de insecten afschrikken. Rode klei geeft haar

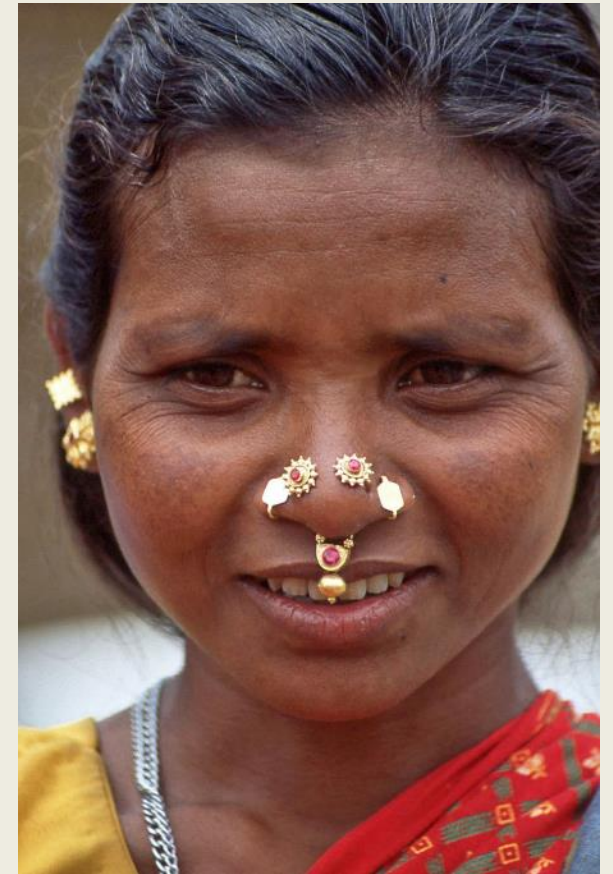
Koppensnellen was naar verluidt in een niet zo ver verleden een favoriete bezigheid van deze Saora. Maar die praktijk hebben ze ondertussen achter zich gelaten. Van deze lieve mensen gaat geen enkele vorm van dreiging uit. Onze verschijning leidt eerder tot een milde vorm van verstarring, een spontane mix van nieuwsgierigheid en terughoudendheid. Net zoals wij hen observeren, zo observeren zij die vreemde witte wezens die plots in hun dorpje opgedoken zijn.

Mandimera - Saora

Gedroogde visjes

stoep de nodige stevigheid. Anderen hebben de klei met steenkoolgruis gemengd en er een mooi zwart terras van gemaakt. Geneeskrachtige kruiden spelen hier een grote rol. Geelwortel of kurkuma wordt voor alles en nog wat gebruikt.

Over de pokdalige weg hobbelen we door het heuvelachtige landschap verder. Nukubeda is onze volgende bestemming, maar dat loopt op een sisser uit – iedereen is naar de haat,

de wekelijkse markt in Mandimera. Die marktjes vervullen in deze maatschappij nu eenmaal een belangrijke rol. Iedereen wil er zijn, zelfs als ze daarvoor 15 tot 20 km moeten stappen.

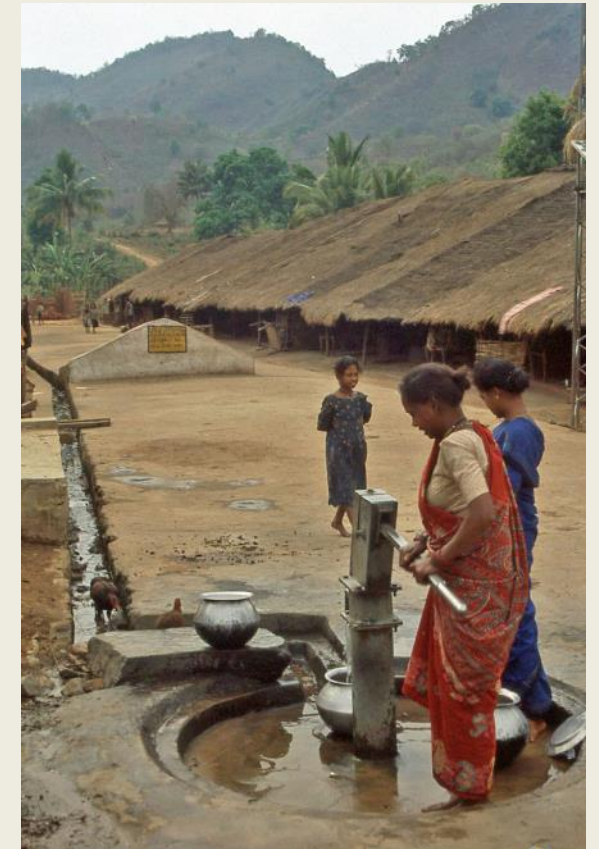
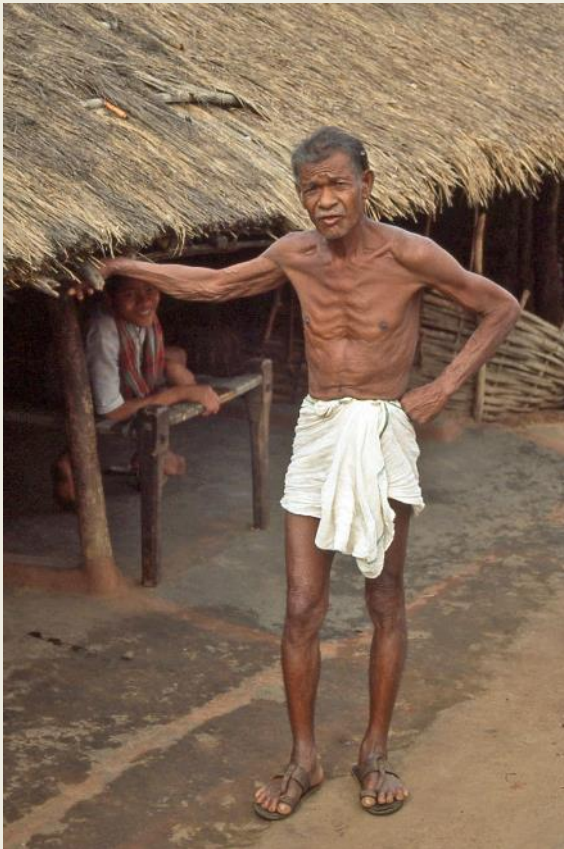
Dat een van de huisjes in Nukubeda een dak van golfplaten heeft, terwijl alle andere huisjes een traditioneel dak hebben, ontgaat ons niet. Foeilelijk vinden we dat, we associëren het

bijna automatisch met armoedige bidonvilles. Maar hier ziet men dat helemaal anders. Golfplaten zijn een begeerd statussymbool, ze zijn duur, niet iedereen kan ze zich veroorloven. Dat het lawaai van de moessonregens op die golfplaten oorverdovend is en dat de loden hitte tijdens het droge seizoen onder die golfplaten bijna ondraaglijk is, maakt niet uit als je er zoveel prestige aan kan ontlennen.

Mandimera is dus de plek waar we moeten zijn. Veel meer dan enkele kraampjes langs de enige straat van het dorp is het niet. Maar het is wel een levendige bedoening waar vrouwen in kleurrijke kledij en met fraaie piercings van schitterende juwelen de hoofdrol spelen. Gedroogde visjes zijn er in alle maten. Een primitieve snackbar heeft gefrituurde versnaperingen in het

aanbod. Vrouwen verkopen sieraden, sanitaire producten en allerhande stoffen. Onder een *banyan* aan de rand van het dorp is een smid aan de slag. Werktuigen smeedt hij op net dezelfde manier als zijn voorouders dat de afgelopen millennia deden.

Een dorpje van de Kondh herkennen, daar moet je geen doorwinterd antropoloog voor zijn

De lunch nemen we in een *dhaba*, een van de typische wegrestaurants die je in India en Pakistan overal langs de grote verbindingswegen aantreft. Reisbegeleider Anup heeft het zekere voor het onzekere genomen en op voorhand toch maar even gebeld om enkele suggesties omtrent de hygiëne van de bereidingen mee te geven. Niet dat we het lokale voedsel misprijzen, maar verwendende westerse magen hebben

nu eenmaal een beetje minder weerstand. Al blijkt dat reuze mee te vallen. We genieten van een voortreffelijke *thali*, een verzameling kleine gerechten die in metalen kommetjes op een metalen schotel – de *thali* – geserveerd worden.

In Gumuda steken we de brug over de Vamsadhara over. Grote keramieken potten naast de weg trekken onze aandacht. Hier wonen pottenbakkers. Hun kleinere producten hebben ze op een *charpai* uitgestald, een eenvoudig traditioneel bed. Tamarindevruchten en gierstkorrels liggen op de grond te drogen. Onder een afdakje is een van de pottenbakkers aan de slag. Geboeid zien we op de snel draaiende pottenbakkersschijf uit klei een bolvormig vat ontstaan met een opening aan beide uiteinden. Vervolgens dicht hij één van beide uiteinden met hompen klei.

Traditioneel passen ze een vorm van zwerflandbouw toe, slash-and-burn genoemd

Terug in de bus reageert Manoj een beetje korzelig op de vraag of er plannen zijn om een afzonderlijke tribale staat op te richten. Nergens voor nodig, stelt hij kortaf. Want via

een beleid van positieve discriminatie laat Orissa de stammen wel degelijk aan hun trekken komen. Anup treedt hem bij. Het concept van de *Scheduled castes* en de *Scheduled tribes* – de kasten en de stammen die officieel erkend zijn als achtergesteld op socio-economisch gebied – is in de Indiase Grondwet vastgelegd, legt hij uit. Orissa telt 62 zulke stammen, over heel India zijn er dat meer dan duizend. Naar gelang van de noodwendigheden in hun regio kunnen zij aanspraak maken op voorrechten inzake tewerkstelling, onderwijs of gemeenschappelijke voorzieningen. Momenteel wordt bijvoorbeeld 22 % van de leraarsjobs voor tribale mensen gereserveerd. De officiële lijsten waarop deze

kasten en stammen geregistreerd zijn, kunnen overigens sterk van regio tot regio verschillen. Zo is het bijvoorbeeld niet uitgesloten dat brahmanen, in principe de hoogste kaste, in sommige streken toch tot de *Scheduled castes* behoren.

Even na drie naderen we [Ramanaguda](#). Hier zijn het vooral Kondh die we zullen ontmoeten. Een dorpje van de Kondh herkennen, daar moet je geen doorwinterd antropoloog voor zijn. Aan weerszijden van een brede, lange en rechte straat tref je er een rij aaneengesloten hutten aan – de plaatselijke versie van lintbebouwing als het ware. Zulke dorpen zijn doorgaans vrij groot en kunnen tot honderd gezinnen tellen.

In tegenstelling tot de Saora zijn de Kondh wel op landbouw georiënteerd, al houden ze zich ook nog met jagen en verzamelen bezig. Traditioneel passen ze een vorm van zwerflandbouw toe, *slash-and-burn* ge-

Lingaguda – Kondh

noemd. Om een dicht bebost stuk grond te ontginnen hakken ze diepe inkepingen in de stam van de bomen, zodat deze afsterven. Meestal doen ze dat bij het begin van het droge seizoen. Maanden later branden ze de dode bomen af zodat het land enkele jaren voor landbouw gebruikt kan worden. Wordt het land uiteindelijk opnieuw door onkruid overwoekerd, dan trekken ze naar een volgend stuk land.

Stukje bij beetje dringt het tot ons door dat deze mensen beduidend armer lijken

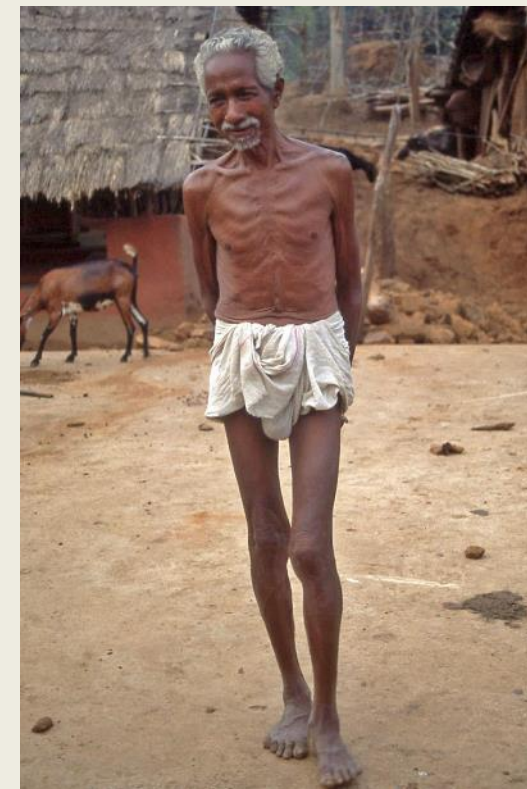
Een dikke laag beton met aan weerszijden een primitieve maar efficiënte afwatering bedekt de hoofdstraat. Aartslelijk, dat wel, maar tijdens de zware moessonregens zal dat de Kondh een zorg wezen. Nog andere elementen wijzen op vooruitgang: een robuuste waterpomp levert helder water, zonnepanelen drijven een telefoonverbinding aan, een piepklein postkan-

toortje slaagt erin de dorpsbewoners tot sparen aan te zetten. In het midden van de straat is een primitieve stenen constructie opgetrokken. Hier wordt Moeder Aarde vereerd. Ook de zon en het woud spelen een grote rol in de animistische beleving van de Kondh.

Ook de zon en het woud spelen een rol in de animistische beleving van de Kondh

Dan duiken een tiental blitse knapen op motoren in het dorp op. Over twee weken, van 20 april tot 10 mei, vinden in India nationale verkiezingen plaats. Deze ettertjes komen de dorpingen even uitleggen op wie ze horen te stemmen. Op pottenkijkers zoals wij hebben ze het duidelijk niet begrepen. Ze monstren ons uitdagend en zijn amper bereid onze aanwezigheid te tolereren.

Een twintigtal kilometer verder verschilt het Kondhdorpje [Lingaguda](#) op het eerste gezicht weinig van Ra-

managuda. Het is wat kleiner dan Lingaguda, de betonnen hoofdstraat is er wat korter. Maar stukje bij beetje dringt het tot ons door dat de mensen beduidend armer lijken. Een blik in de smalle straatjes die op de hoofdstraat uitmonden zegt genoeg. Hier geen waterpomp of zonnepanelen. Enigszins bedeesd observeren de vrouwen ons doen en laten. De kinderen durven zelfs niet terug te wuiven. Twee oudere mannen slaan erin het ijs wat te breken. Net buiten het dorp staan enkele buffels te grazen.

Misschien heeft dit dorp nog nooit zulk toeristenbezoek gehad, oppert Manoj. Want slechts vier reisbureaus in Bhubaneswar bieden tribale trips aan. Voor Manoj' firma is dit de derde en laatste trip dit jaar. Bovendien tracht Manoj in de mate van het mogelijke de bezoeken over steeds andere dorpen te spreiden, zodat de kwetsbare populaties zo weinig mogelijk onder druk komen te staan. Hij

gaat ervan uit dat de collega's hetzelfde doen. Veel toeristen krijgen deze dorpen dus niet over de vloer.

Via een beleid van positieve discriminatie laat Orissa de stammen wel degelijk aan hun trekken komen

Kwart voor zes is het wanneer onze bus zich door de veel te smalle poort van hotel Sai International wurmt. We bevinden ons nu in [Rayagada](#), een industriestad met ongeveer zestigduizend inwoners op een hoogte van 220 m in de vallei van de Nagavali. In de lobby van het hotel prijkt een levensgrote foto van Sai Baba, een populaire maar controversiële Indiase goeroe die pretendeert wereldwijd miljoenen volgelingen te tellen.

Heel de week door zijn het uitsluitend zakenmensen die dit hotel aandoen. Maar niet op dinsdagavond. Want dan wordt dit hotel

door toeristen overspoeld die de woensdagmarkt van Chatikona op het programma hebben staan.

Handdoeken ontbreken op de kamers – een klassieke truc. Op eenvoudig verzoek komt het hotelpersoneel wat graag handdoeken brengen om vervolgens een gepaste fooi in ontvangst te nemen. Pal onder de sproeier in de douchecel tarten twee lichtschakelaars en een elektrisch stopcontact van 220 V ons veiligheidsgevoel. Het zicht alleen al jaagt ons de rillingen over het lijf.

Een lang leven zal dit hotel niet meer beschoren zijn, sneert Anup. De eigenaar heeft de zaak immers aan zijn twee dochters overgelaten. Zijn schoonzoons komen nu om beurt drie dagen manager spelen en gaan dan telkens met de inhoud van de kassa aan de haal.

[Top](#)

Woensdag 7 april | Rayagada – Jeypore

Een vrij drukke aangelegenheid is het, de *haat* of de wekelijkse markt van [Chatikona](#). Voor een wijde regio met een straal van 12 tot 15 km vormt hij het brandpunt van de economische activiteit. Toch zijn het bijna uitsluitend Desia Kondh en Dongria Kondh die hier komen kopen en verkopen.

Onze vrees dat westerse jeans en T-shirts deze traditionele markt in de loop der jaren overspoeld zouden hebben, blijkt volkomen ongegrond. De authenticiteit spat er nog steeds van af. Alle vrouwen en vele mannen lopen er traditioneel gekleed bij. Toeristen ontbreken gelukkig ook op het appel, op een Frans koppel na.

Van 1994 tot 1998 mocht zelfs geen enkele toerist het tribale Orissa betreden

De Desia Kondh wonen in de onmiddellijke omgeving, legt Manoj uit. Hun vrouwen gaan in kleurrijke gewaden gekleed en dragen een beperkt aantal goudkleurige juwelen. De Dongria

Kondh daarentegen leiden een teruggetrokken bestaan in de heuvels en zijn klaarblijkelijk veel minder welvarend dan de Desia. Rijst eten ze niet, wel fruit zoals ananas, papaja en banaan, en voorts maïs. Hun vrouwen kleden zich in grauwwitte gewaden, vaak met een rode rand. Ze dragen zeer veel juwelen – in hun neus, aan hun oren, in hun haar, rond hun nek. Hun mannen dragen vaak haarspelden in hun lange haren. Sommige vrouwen hebben minuscule tatoeages op voorhoofd of onderarmen. Ook de allerkleinsten zijn schattig, soms enkel gekleed met juwelen aan oren, neus, nek, polsen en enkels.

De talen van de stammen van Orissa verschillen dermate van elkaar, dat ze elkaar niet eens verstaan. De Kondh spreken bijvoorbeeld Kui. Toch heeft er zich een soort lingua franca ontwikkeld, namelijk het Desia, dat het Oriya als basis neemt en er allerhande woorden van diverse stammen aan toevoegt.

Voor ons zijn de dorpen van de Dongria *off-limits*, stelt Manoj.

Maar een gemis vindt hij dat niet, want Dongria-mannen zijn toch elke namiddag dronken.

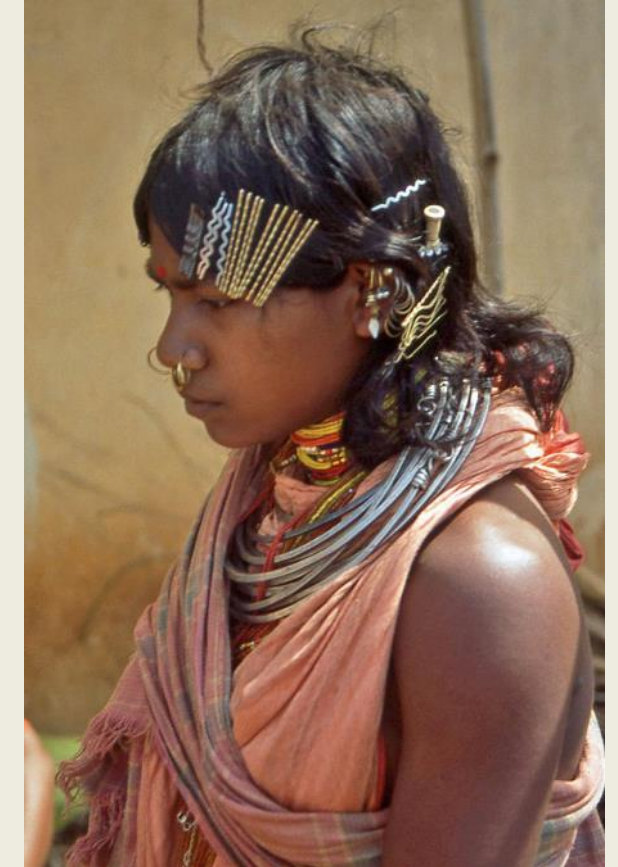
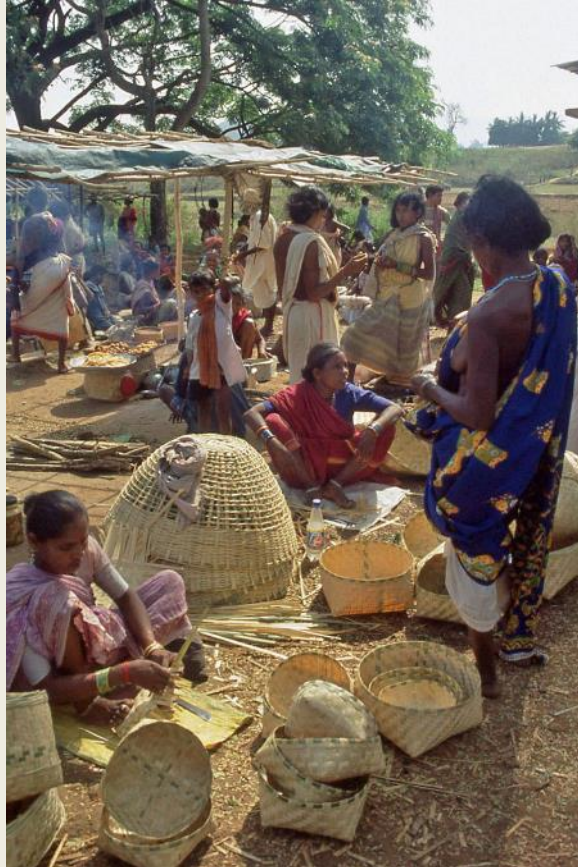
In de dormitory praten, zingen, dansen en slapen de adolescenten van de verschillende dorpen met elkaar

Om veiligheidsredenen laat de overheid toeristen enkel toe op welbepaalde wegen, in welbepaalde dorpen

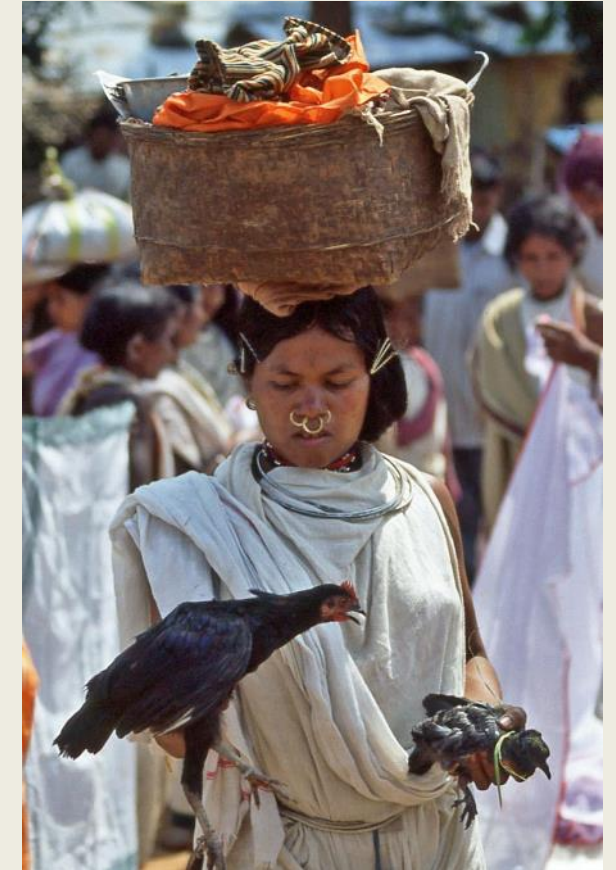

en op welbepaalde markten. Van 1994 tot 1998 mocht zelfs geen enkele toerist het tribale Orissa betreden.

In het centrum van een Dongria-dorp staat steeds een gebouw dat Manoj een *dormitory* noemt. Je kan dit als slaapzaal vertalen, als cultureel centrum, als dansschool of als muziekschool, maar in feite is het een combinatie van al deze functies.

Chatikona – Kondh

Adolescenten van verschillende dorpen ontmoeten er elkaar. Dongria zijn immers exogaam, huwen moeten ze met een partner van buiten het eigen dorp. In de *dormitory* praten, zingen, dansen en slapen ze met elkaar. Komt daar een kind uit voort, dan is dat geen probleem. Als achteraf de relatie tussen beide ouders onverhoopt in de soep draait, dan gaat het kind met de moeder mee. Huwt het meisje later met een andere man, dan zal die het

voorhuwelijks kind zonder problemen aanvaarden. Voor het begrip bastaard heeft het Kui zelfs geen woord.

Voor het begrip bastaard heeft het Kui zelfs geen woord

Ziet het jonge koppeltje wel wat in elkaar, dan komen de ouders op het toneel. Onder meer om de grootte van de bruidsschat te bepalen. Bij de

Dongria komt de bruidsschat evenwel niet aan de familie van de bruidegom toe zoals bij de hindoes, maar wel aan de familie van de bruid. Een bruidsschat kan bijvoorbeeld enkele zakken rijst, enkele koeien en wat geld omvatten. Kan de familie dit niet opbrengen, dan kan de jongen ervoor opteren om twee tot drie jaar voor zijn toekomstige schoonfamilie te gaan werken.

Uit de mahuabloemen zal straks alcohol gestookt worden – dit is nu eenmaal het seizoen

Bhatpur is een klassiek dorpje van de Desia Kondh. Overal lachen vrolijke gezichten ons toe – kinderen zowel als volwassenen. We maken aanstalten om de school te bezoeken, maar de leerlingen stromen net naar buiten, de lessen zitten er op. Volgende keer beter.

Bhatpur – Drogen van mahuabloemen

Een auto stopt, een breed lachende man stapt uit, schudt wat handjes en verdwijnt weer. Anup is onder de indruk: dit was een politicus met nationale faam. Voor ons was het een schertsvertoning.

Zoals in zo vele dorpjes zijn de Kondh op hun betonnen straat de mahuabloemen aan het drogen waaruit straks alcohol gestookt wordt – dit is nu eenmaal het seizoen. Enkele vrouwen zijn reeds bezig de bloemblaadjes uit te rapen. Over enkele weken zal alles hier rond mango's draaien, terwijl op het veld de tabak zal staan te rijpen. Daarna komt de rijst in beeld en in het voorjaar de gierst en de maïs.

Drie schrijnen houden de cultus voor Moeder Aarde levendig. Een meisje van een jaar of acht laat ons haar ouderlijk huis bezoeken terwijl haar moeder weg is. Onbehouden als

we zijn, steken we ons hoofd zelfs in de keuken, niet wetend dat dat taboe is. In de hutten is het opmerkelijk koel.

Dan zetten we koers naar Jeypore. Lang duurt het niet vooraleer een pelotonnetje van de CRSP, de *Central Reserve Security Police*, ons in het vizier krijgt. Acht gewapende jongemannen zijn het, waarvan slechts drie geuniformeerd. Ze zijn naar terroristen, rebellen en andere criminelen op zoek. Voorlopig zijn wij de enigen die aan dat profiel lijken te beantwoorden.

Om snel van hen verlost te zijn, stemt Anup ermee in dat ze de bus betreden en onze handbagage doorzoeken. Maar dat volstaat niet, ze willen ook door onze hoofdbagage woe- len.

Anup en Manoj gaan prompt dwarsliggen, maar de CRSP geeft geen krimp. Samen met een van de reservisten trekt Manoj dan maar op zoek naar een telefoon en weet hij de politiecommissaris van Raya- gada aan de lijn te krijgen. Deze slaagt erin de overij- verige soldaat ervan te overtuigen de toeristen

met rust te laten. Manoj glundert – de hoofdbagage blijft gesloten.

De CRSP is naar terroristen, rebellen en andere criminelen op zoek. Voorlopig zijn wij de enigen die aan dat profiel lijken te beantwoorden

Maar nog is het niet gedaan. Nu komen de papieren van Mahabatra en van Manoj zelf in het vizier. Manoj puft en zweet en rent driftig op en neer, maar slaagt er in ons na drie kwartier irritatie vrij te krijgen. Achteraf zullen we vernemen dat drie Amerikanen in dezelfde situatie belandden, maar minder geluk hadden. Ze moesten het hele eind terug naar Rayagada voor de juiste documenten en arriveerden 's avonds pas om negen uur in Jey-pore.

Minapai – Kondh

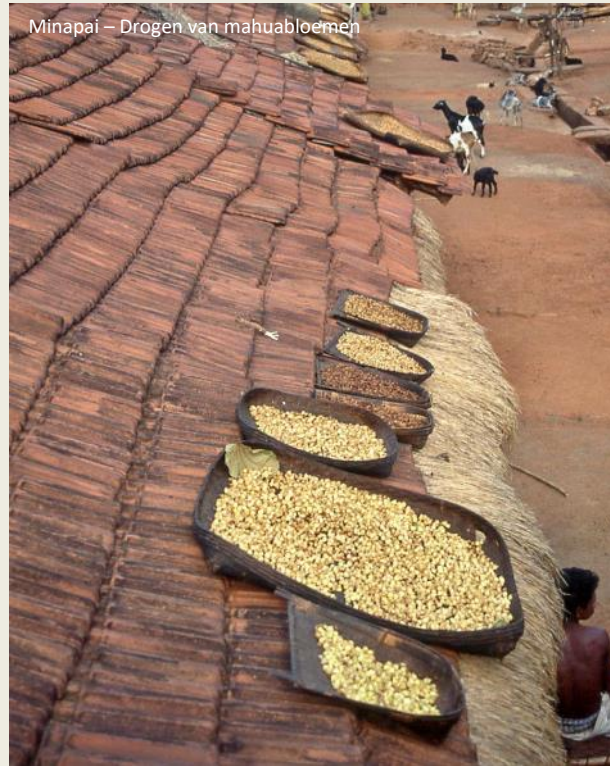
De Naxalieten zijn gewapende maoïstische groepen die erin slagen de Indiase overheid het vuur aan de schenen te leggen

Al die nervositeit moet natuurlijk in het licht van de activiteiten van de Naxalieten gezien worden. Een verzameling gewapende maoïstische groepen is dat, die erin slagen de Indiase overheid het vuur aan de schenen te leggen. Hun landelijke rebellie ging al in 1967 in het West-Bengaalse Naxalbari van start – vandaar hun naam. De rode corridor, zo noemt men het gebied waar de Naxalieten sterk staan. Het gaat dan vooral om tribale en landelijke gebieden, vaak met rijke afzettingen van steenkool, bauxiet en ijzer. Buitenlandse firma's leggen daar graag de hand op en de Indiase overheid gaat daar graag in mee, aangemoedigd door het vele geld dat

op en onder de tafel binnenstroomt. Naar eigen zeggen verweren de Naxalieten zich tegen die praktijken en voeren ze een strijd voor verbeterde landrechten en meer banen voor armen en voor verwaarloosde landarbeiders. Hoe gerechtvaardigd die grieven ook mogen zijn, de Naxalieten zijn niet altijd vrij te spreken van gewapend banditisme en ordinaire criminaliteit.

Een half uur later bereiken we Minapai waar twee gemeenschappen in elkaars buurt leven – enerzijds is er een dorp van bamboevlechters die met het vlechten van matten, manden en ander artisanale gerief de kost trachten te verdienen, anderzijds is er een klassiek dorp van de Kondh. Een aangename kennismaking wordt het niet. Twee bamboevlechters onthalen ons terstond op enthousiast tromgeroffel. De ene trommelaar is straaldronken, de andere is

Minapai – Drogen van mahuabloemen

ladderzat. Zelfs met foaien kunnen we hun trommels het zwijgen niet opleggen. Een al even bezopen vrouw komt ons als een vorm van welkom met natte rijstkorrels besprenkelen. We maken ons zo snel mogelijk uit de voeten en klimmen hogerop naar het dorpje van de Kondh.

Wingewassen zoals tabak telen en op de haat verkopen om wat geld in het laatje brengen is hier schier onmogelijk

Mens en omgeving zien er hier armer en minder gezond uit dan in de andere dorpjes. Naar de reden daarvoor is het niet lang zoeken. Het dorpje ligt op een helling tegen de heuvel, de grond is minder vruchtbaar. Wingewassen zoals tabak telen en op de haat verkopen om wat geld in het laatje brengen is hier schier onmogelijk. Toch

Minapai – Kondh

Handmolen voor de productie van meel

hebben nogal wat huisjes bakstenen muren en zien we hier en daar een dak van golfplaten. Die bakstenen bakken ze zelf met klei uit de rivier. Hun penibele situatie ten spijt, onthalen ze ons hartelijk en met de glimlach. Nieuwsgierig zoeken de kinderen contact met de vreemde snuiters die hun dorpje bezoeken.

De duisternis is al gevallen wanneer we even na zeven [Jeypore](#) bereiken. Met ruim 70 000 inwoners is het een van de grootste steden in de wijde omgeving, zeshonderd meter boven de zeespiegel.

[Top](#)

Jaak Palmans
© 2004, 2023

Lees het vervolg in (3/3)
[Zonder haat geen welzijn](#)

Minapái – Kondh

